

Ясінська О. В.

група АМ–43 (Тернопільський національний
педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)
Науковий керівник – канд. пед. наук, доцент Клименко А. О.

НАВЧАННЯ ГРАМАТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ В МОЛОДШІЙ, ОСНОВНІЙ ТА СТАРШІЙ ШКОЛАХ

Успішне формування в учнів початкової загальноосвітньої школи мовленнєвих граматичних навичок для вирішення комунікативних завдань англійською мовою може забезпечуватися лише в умовах використання раціональної підсистеми вправ, а отже зумовлює необхідність створення відповідної системи для формування англомовної граматичної компетенції. Питанню розробки підсистеми вправ для навчання граматичного матеріалу приділялася увага багатьох методистів.

У глобалізованому світі постійно зростає важливість розуміння іноземних мов і здатність спілкування ними, оскільки мови збагачують суспільство й особистість, сприяють взаєморозумінню, економічному та культурному розвитку. Тому відбувається трансформація поглядів на вивчення й викладання іноземних мов з метою забезпечення молоді необхідними вміннями користуватися ними в міжнародному бізнес-середовищі, на ринку праці та під час подорожування, можливостями вивчення мов протягом життя як умови подолання бар'єрів між націями.

Навчання іноземної мови в початковій школі починається з першого класу. Поступове впровадження раннього навчання однієї з іноземних мов у початкових класах – одна з характерних рис сучасної загальноосвітньої школи. Практична мета навчання іноземної мови в початковій школі полягає в тому, щоб закласти основи володіння іноземною мовою у молодших школярів, тобто сформувати початки фонетичних, лексичних, граматичних та орфографічних навичок та вмінь аудіювання, говоріння, читання та письма в межах програмних вимог.

Організація раннього навчання іноземної мови в початкових класах зумовлюється дією певних факторів, серед яких виділяються психофізіологічні особливості учнів молодшого шкільного віку, загальнопедагогічна специфіка навчального процесу та умови навчання іноземної мови в початковій школі.

Таким чином раннє навчання іноземної мови має бути орієнтоване на психофізіологічні вікові особливості учнів. Як відмічають психологи, категорія дітей молодшого шкільного віку (6-9 років) характеризується досить високим рівнем розвитку пам'яті, мислення, сприймання, уваги, становленням довільної організації діяльності.

В основній школі (5–9 класи) розпочинається етап систематичної й послідовної роботи з автентичними навчальними матеріалами, які забезпечують нормативне оволодіння спілкуванням. Помітно зростає обсяг навчального матеріалу, у тому числі того, який сприяє формуванню соціокультурної та соціолінгвістичної компетенцій. Чіткіше проявляється функція іноземної мови як засобу міжкультурного спілкування і як інструмента в діалозі культур і цивілізацій сучасного світу. Оволодіння іноземною мовою все частіше розглядається не як накопичення певної суми знань про мову, а як певний рівень сформованості навичок і вмінь використовувати мову для усного і писемного спілкування, як механізм пізнання інших народів і культур. Тематика для спілкування охоплює різноманітні галузі знань, серед них і ті, які були об'єктом вивчення на уроках з інших навчальних предметів (міжпредметні зв'язки), і з власного життєвого досвіду. Зростає доля самостійної роботи учнів, урізноманітнюються види навчальної діяльності, активно використовуються мовленнєві ситуації, що наближають навчальне спілкування до реальних умов. Учні оволодівають вміннями читати різножанрову літературу, розуміти радіо- і телепрограми доступного рівня складності.

На кінець 11-го класу учні загальноосвітнього навчального закладу, які вивчають першу іноземну мову, досягають рівня B1, учні спеціалізованої школи з поглибленим вивченням іноземної мови – рівня B2, а ті, хто оволодіває другою іноземною мовою, – рівня A2+. Ці рівні характеризують результати навчальних досягнень у кожному виді мовленнєвої діяльності та узгоджуються із Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання.

Завдання полягає у формуванні вмінь:

- здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою;
- читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту;
- адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою;
- використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів;

Отже, формування граматичних навичок варто проводити поетапно з урахуванням функціонування граматичних структур у мові. Основними етапами при формуванні навичок є:

- 1) ознайомлення із граматичною структурою і її первинне закріплення, метою якого є осмислення учнями значення нової граматичної структури;
- 2) тренування граматичного матеріалу, при якому, шляхом виконання різних видів вправ, відбувається формування у школярів навичок відтворення досліджуваного явища у типових для його функціонування мовних ситуаціях;
- 3) вживання граматичного матеріалу в мовленні, внаслідок чого здійснюється перехід від мовних навичок до мовних умінь.

Перехід до кожного наступного етапу повинен здійснюватися після ретельного відпрацювання попереднього. Для найбільшої ефективності роботи з формування граматичних навичок в учнів початкової школи необхідно дотримуватись послідовності методичних дій, ураховувати вимоги навчальної програми.

ЛІТЕРАТУРА

1. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах% Підручник. – К.% Ленвіт, 2002. – 320 с.
2. Настольная книга преподавателя иностранного языка: Справочное пособие. – Минск: Вышейш. школа, 2003. – 522 с.